

В Спеціалізовану вчену раду Д 35.052.11
по захисту дисертацій на здобуття вченого
ступеня кандидата архітектури
при Національному університеті
«Львівська політехніка»
м. Львів, вул. Степана Бендери, 12

ВІДГУК

**офіційного опонента на дисертаційну роботу
Воронкової Івонни Святославівни «Архітектурно-типологічні
принципи реновації бібліотек вищих навчальних закладів України»,
поданої на здобуття наукового ступеня кандидата архітектури
зі спеціальності 18.00.02 – Архітектура будівель та споруд.**

Аналіз дисертації Воронкової Івонни Святославівни «Архітектурно-типологічні принципи реновації бібліотек вищих навчальних закладів України», дозволяє сформулювати наступні узагальнені висновки щодо актуальності, ступеня обґрунтованості основних наукових положень, висновків, рекомендацій, достовірності, наукової новизни, практичного значення, а також загальної оцінки роботи.

Актуальність теми дисертаційного дослідження. Значна частина бібліотек українських вищих навчальних закладів розміщується у пристосованих приміщеннях. Частина бібліотек, збудована протягом останніх 70 років потребує функціонального і технологічного оновлення, модернізації та естетизації приміщень службового та загального призначення. Організація технологічного процесу обслуговування абонентів і читачів повинна відповідати сучасному світовому рівню обслуговування і вимогам організації освітнього процесу у вищих навчальних закладах.

Основні наукові положення, висновки і рекомендації, що сформульовані у дисертації, ступінь їх обґрунтованості і достовірності. Наукові положення, висновки і рекомендації, які сформульовані в дисертаційній роботі Воронкової І. С. достатньо обґрунтовані, завдяки:

- аналізу та узагальненню досвіду проектування бібліотек в Україні та за її межами; впровадженню власної методики дослідження архітектури бібліотек вищих навчальних закладів; дослідженню історії формування та розвитку

архітектурно – планувальних рішень бібліотек вищих навчальних закладів в Україні;

- виявленню сучасних тенденцій функціонування бібліотек у світовій і вітчизняній практиці; дослідженню прийомів та засобів реновації бібліотечних приміщень і будівель, які застосовуються в європейській практиці;

- визначенню головних напрямків формування архітектурно-планувальної організації бібліотек вищих навчальних закладів;

- розробці архітектурно-типологічні принципів та заходів реновації бібліотек вищих навчальних закладів України;

- формуванню різновидів моделей бібліотек та варіантів їх реновації.

Наукова новизна дисертаційної роботи. Дисертанкою отримані наступні основні наукові результати:

- виявлено типи споруд бібліотек ВНЗ України: запроектовані і спорудженні, під бібліотечне призначення; розміщені в приміщеннях пристосованих під бібліотеки, без перепланування; розміщені в приміщеннях, пристосованих під бібліотеки, з переплануванням. Досліджено залежність планувальної організації бібліотек від обсягу фонду, кількості відвідувачів, чисельності персоналу та тематичної спрямованості;

- визначено особливості функціонально-планувальної організації бібліотек вищих навчальних закладів в Україні та закордоном, а саме - поява в планувальній структурі нових функціональних зон, обумовлених розширенням спектру послуг та впровадженням новітніх цифрових технологій;

- розроблено архітектурно - планувальні принципи реновації бібліотек вищих навчальних закладів України з врахуванням експлуатаційних характеристик та особливостей функціонування;

- здійснено об'ємно-просторове та функціонально-планувальне моделювання планувальної структури бібліотек вищих навчальних закладів України та запропоновано удосконалені методи та заходи їх реновації.

Практичне значення одержаних результатів. Практичне значення роботи полягає в використанні теоретичних положень, сформульованих у дисертаційному дослідженні, при здійсненні реновації бібліотек вищих навчальних закладів в Україні, а також в навчальному процесі.

Повнота викладення наукових положень, висновків та рекомендацій в опублікованих працях. Основні положення дисертації опубліковані у 16 наукових працях, зокрема в 19 статтях у фахових виданнях України, 3 публікації в міжнародних виданнях та 5 тезах конференцій. Обсяг друкованих робіт та їх кількість відповідають вимогам МОН України щодо публікації основного змісту дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук. Зміст автореферату є ідентичним змісту дисертації і достатньо повно відображає основні положення дослідження.

Аналіз змісту дисертації. Дисертація містить 287 сторінок, з них 146 – основного тексту. Складається зі вступу, чотирьох розділів основного дослідження з висновками, загальних висновків, 53 сторінок ілюстрацій та таблиць, бібліографічного переліку з 363 позиції та додатків.

У *вступі* обґрунтована актуальність теми, визначений зв'язок роботи з науковими програмами, сформульовані мета й завдання дослідження, наукова новизна, практичне значення дослідження, рівень апробації та відомості про публікації результатів роботи.

У *першому розділі* "Світовий досвід проектування і будівництва бібліотек та методика їхнього дослідження" розглянуто історичні передумови та український досвід проектування, будівництва, пристосування та реновації бібліотечних приміщень і будівель для вищих навчальних закладів в Україні, та за її межами.

У *другому розділі* «Розвиток архітектури бібліотек вищих навчальних закладів в Україні та світі» надано етапи розвитку спеціалізованих бібліотек навчальних закладів на Україні. Узагальнено досвід будівництва та реновації бібліотек вищих навчальних закладів, виявлено основні архітектурно-стильові та об'ємно-планувальні особливості бібліотек означеного типу.

Визначено характерні архітектурні риси сучасної університетської бібліотеки, які полягають у використанні сучасних матеріалів, розробці індивідуальних архітектурних рішень, створенні гнучкої планувально-просторової структури. Об'ємно-планувальні особливості сучасних бібліотек вищих шкіл Європи та Америки знайшли своє відображення у відмові від усталеної коридорно-галерейної планувальної структури на користь відкритого багатофункціонального простору, здатного трансформуватись відповідно до потреб користувачів.

У *третьому розділі* «Основні чинники, які впливають на формування архітектури бібліотек вищих навчальних закладів» за результатами досліджень, зокрема опитування, анкетування та комплексного дослідження, виявлено основні чинники, що впливають на розвиток архітектури бібліотечних приміщень і будівель. Встановлено, що основні вимоги працівників до реорганізації приміщень бібліотек - функціонально - технологічні. Зокрема: забезпечення зручних зв'язків між різними зонами та приміщеннями бібліотеки, забезпечення умов праці для читачів і персоналу, можливість розширення бібліотечних фондів і функцій, відкритість доступу та швидкість отримання необхідної інформації. Виявлено оптимальну систему функціонування, при якій закриті книгосховища поєднані з підсобними фондами відкритого доступу. З'ясовано, що обсяг фонду відкритого доступу більшості закордонних бібліотек складає від 20% до 50% загального обсягу. Досліджено тенденції вимог до місць збереження і оприлюднення інформації, використанню бездротової мережі комунікації, аудіовізуальних матеріалів та засобів, а також комп'ютерних інтерактивних терміналів з електронним каталогами.

У *четвертому розділі* «Принципи реновації бібліотек вищих навчальних закладів України», автор формулює принципи реновації з врахуванням досліджених організаційно-методичних, функціонально-планувальних та об'ємно-просторових особливостей і потреб об'єкта дослідження та відповідні заходи реалізації.

Загальні висновки по дисертації відповідають її змісту, конкретно і стисло висвітлюють основні наукові результати. У цілому, слід зазначити, що дисертація є закінченою науковою роботою, у якій отримані нові наукові результати, що мають теоретичну та практичну цінність.

Дискусійні положення та зауваження щодо дисертаційного дослідження

1. Слід зауважити, що при безумовному ретельному підході до наукового опрацювання означеної достатньо прогресивної теми, авторка захоплюється дослідження теоретичного характеру, які мають опосередковане значення для визначеної теми: етимологія слова «бібліотека»; історичні і політичні періоди і передумови, опис загальновідомих термінів, наприклад: електронний каталог, читальний зал, книгосховище, реєстр, гардероб, зона рекреації, тощо (стор.119, 121,122,136).

2. Мають місце огріхи редакційного характеру: так в тексті і висновках розділу 2 двічі надається одне й те саме визначення поняття «реновація» (стор. 91).

3. Окремі ілюстрації у вигляді фотофіксації не мають наукового аналізу, табл. 2.12; 2.13; 2.14; 3,14 (стор. 71, 72,74 76, 133) та погано читаються через дрібний масштаб, т.3.9 (стор. 123), 3.11 (стор. 125).

4. У дослідження не включена споруда бібліотеки Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, одна з найбільш значних бібліотек класичних університетів України, утворена 4 жовтня 1875 р. на початок існування фонд нараховував 15544 одиниць зберігання.

Загальна оцінка дисертаційної роботи. Дисертаційна робота Воронкової І.С. є цілісною, завершеною науково-дослідною роботою, а отримані в ній результати вирішують задачу, окреслену завданням дослідження. Оформлення дисертації і автореферату, в цілому, з урахуванням зазначених вище зауважень, відповідає діючим нормативним документам. Високої оцінки заслуговує розроблене авторкою типологія табл.3.10 (стор.123), 3.12 (стор.127), 3,17 (стор. 138), методика дослідження предмету, форми анкетування, інші аналітичні матеріали.

Обрана тема є перспективним напрямком і суттєвим авторським внеском у формування наукової платформи майбутніх державних програм України з розвитку вищої освіти.

Представлена дисертаційна робота відповідає вимогам, що висуваються до кандидатських дисертацій згідно з п.п. 11, 13 "Порядку присудження наукових ступенів", затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567, а її авторка, Воронкової І. С., заслуговує присудження наукового ступеня кандидата архітектури за спеціальністю 18.00.02 – Архітектура будівель та споруд.

Офіційний опонент,

доцент кафедри архітектури

Чернівецького національного університету

Імені Юрія Фельковича

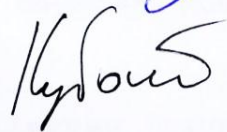
Підпис доц. Коротун І.В. засвідчую,

секретар вченої ради

07.11.2016

 І.В. Коротун

 І.М. Кубай